

Åtvidabergs kommun
kontakt@atvidaberg.se

2023-11-28

1 (18)

Dnr SI 2023:5730

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Björsäter
skola i Åtvidabergs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning vid Björsäter skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Björsäter skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla skolenhetens uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver fördjupa analysen av eventuella skillnader i lärarnas bedömningar och betygssättning samt utveckla arbetet med att skapa förutsättningar för lärarna att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **30 maj 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till

skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till,

Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023:5730) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Björsäter skola leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att verksamheten är organiserad så att lärarna ges förutsättningar att samverka. Det finns gemensamma arbets- och förhållningssätt som är kända och efterlevs. Dessutom pågår ett kollegialt lärande som ger effekter på undervisningen. Det pågår till viss del ett jämställdhetsarbete men det sker inte samlat och utifrån en systematisk styrning av rektorn. Vidare följer rektorn regelbundet upp undervisningens genomförande samt i huvudsak hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Dock sker uppföljning och analys av skolenhetens kunskapsresultat i begränsad utsträckning. Där en analys görs fattar rektorn beslut om utvecklingsåtgärder och fördelar resurser utifrån analysen.

Ledning och organisation

Rektorn leder och styr det pedagogiska arbetet genom att ge lärarna förutsättningar att samverka. Av inkommen information och intervjuer med rektorn, lärare samt representanter för elevhälsan framgår att det finns flera forum för samverkan. Exempelvis har lärarna schemalagd samarbets- och arbetslagstid varje vecka där lärarna förforar över samarbetstiden medan rektorn och arbetslagsledarna planerar innehållet för arbetslagstiden. Andra forum som möjliggör samverkan är arbetsplatsträffar och kvällsmöten. Det finns även elevhälsomöten och terminsvisa kartläggningsmöten där fokus är att bland annat följa upp elevernas frånvaro och måluppfyllelse. Kommunövergripande samverkan sker vid sambedömning av de nationella proven i årskurs 3 och 6 samt för lärare i vissa praktiskt-estetiska ämnen.

Skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. Av intervjuer med rektorn, lärare, elever samt elevhälsans representanter framgår att skolan har ett gemensamt värdegrundsarbete kring beteenden på Internet, en gemensam planering för att säkerställa en progression mellan årskurserna, ett strukturerat arbete kring skolans kartläggningsmöten och åtgärdsplaner samt ordningsregler. Härutöver framgår att det finns ett årshjul över alla aktiviteter som ingår i det systematiska kvalitetsarbetet. Vidare framgår vid intervjuer med rektorn och lärare att stödet till obehöriga lärare ges av lärarna på skolenheten. Rektorn träffar obehöriga lärare vid behov och har genomgång av rutiner. Lärarna har dock önskemål om en tydligare och mer planerad introduktion för obehöriga lärare.

Granskningen visar även att det sker ett kollegialt lärande som ger avtryck och effekter på undervisningen. Av intervju med rektorn framgår att ett av skolans utvecklingsarbeten handlar om tillgängliga lärmiljöer utifrån tre perspektiv: fysisk, pedagogisk samt social tillgänglighet. Förra läsåret implementerades de två första perspektiven och det här läsåret bedrivs ett arbete kring tillgänglighet ur ett socialt perspektiv. Det arbetet drivs som ett projekt i samarbete med Linköpings universitet och leds av förstelärare. Förstelärarna planerar i samråd med rektorn innehållet vid de möten som är särskilt avsedda för det kollegiala lärandet. Arbetet med tillgängliga lärmiljöer har enligt rektorn resulterat i gemensamma strukturer i klassrummet och en samsyn av hur personalen bemöter eleverna.

Jämställdhetsarbetet

Det pågår till viss del ett jämställdhetsarbete men det sker inte samlat och utifrån en systematisk styrning av rektorn. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att vissa insatser görs som är kopplade till kön, men att det inte finns något uttalat syfte att arbeta med jämställdhet vid dessa insatser. Lärare uppger att jämställdhetsfrågor behandlas i deras undervisning. Exempelvis har lärarna pratat om stereotypa uppfattningar om olika yrken. Lärarna uppger dock att detta arbete inte är något som rektorn styr. Lärare uppger också att vissa könsmonster har konstaterats vad gäller pojkars och flickors lekar under rasterna. Inga fördjupade diskussioner har dock förts kring detta i kollegiet. Av intervju med elever framgår att de arbetar med jämställdhetsfrågor främst i de samhällsorienterande ämnena. Elever uppger att de berört sådana frågor när de arbetade med arbetsområdet lag och rätt.

Uppföljning och analys

Rektorn följer upp elevernas kunskapsresultat men underlaget för rektorns uppföljning är begränsat. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsans representanter framgår att elevernas måluppfyllelse följs upp en gång per termin på kartläggningsmöten. Rektorn uppger att det vid dessa möten framförallt är ämnena svenska, engelska och matematik som följs upp och att fokus ligger på de elever som riskerar att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Vidare framgår att resultaten på Skolverkets obligatoriska bedömningsstöd, nationella prov och läsförståelsetester följs upp med en regelbundenhet. Exempelvis följs nationella proven i årskurs 3 och 6 upp vid läsårsstart i augusti. Uppföljningen omfattar dock endast de ämnen och årskurser där ovan nämnt bedömningsmaterial genomförs.

Rektorn följer upp undervisningens genomförande samt i huvudsak hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att rektorn genomför lektionsbesök inför medarbetarsamtalen på höstterminen och inför

resultatsamtalen på vårterminen. Rektorn uppger att hen då utgår från verksamhetsplanens fokusområden för att sedan samtala om dessa. Det framgår vid intervju med lärare att samtal med rektorn om undervisningen även sker i vardagen och att rektorn har inblick i undervisningen genom punkter som tas upp under arbetslagsträffar. Vidare framgår av lärarintervjun att rektorn emellanåt på medarbetarsamtalen följer upp hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen, men att det kan variera om just den punkten diskuteras. Av intervju med rektorn framgår att lärarna arbetar med ett värdegrundsmaterial kring beteenden på Internet som följs upp av elevhälsoteamet. Rektorn uppger att hen även följt upp ett riktat värdegrundsarbete i en klass där sådant arbete genomfördes förra läsåret.

Rektorn analyserar till viss del skolans kunskapsresultat. Av inkommen information och av intervjuer med rektorn och lärare framgår visserligen att en analys görs av föregående termins bedömningar och betyg samt av resultaten på nationella prov. Analysen omfattar dock endast resultaten i svenska, engelska och matematik. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att de har olika uppfattningar om huruvida en analys av pojkars och flickors kunskapsresultat görs. Lärarna uppger att de inte deltar i sådana analyser medan rektorn uppger att hen har dragit vissa slutsatser kring att pojkars och flickors resultat inte skiljer sig åt utan att det kan se olika ut från år till år. Vidare uppger rektorn och lärare att ett mer strukturerat arbete och en fördjupad analys av kunskapsresultaten är ett utvecklingsområde.

Utifrån den analys som görs av elevers kunskapsresultat samt den uppföljning som görs av undervisningen genomför rektorn utvecklingsåtgärder och fattar beslut om hur resurser bäst fördelas. Av intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsans personal samt av inkommen information framgår att de åtgärdsplaner som skrivs under kartläggningsmöten är centralt i detta arbete. I åtgärdsplanerna beskrivs vilka insatser som ska göras, oftast på gruppnivå och utifrån behoven i dessa planer görs en resursfördelning. Exempel på detta är hur speciallärarna fördelas, men även de resurspersoner som finns på skolenheten. Enligt lärare har till exempel engelskundervisningen fått fler speciallärartimmar och enligt rektorn har resurspersoner omfördelats till grupper med större behov. Av intervjuer med rektorn och elevhälsan framgår vidare att åtgärder och resursfördelning utvärderas i elevhälsoteamet och tillsammans med speciallärare. Rektorn uppger att hen träffar speciallärarna var fjärde vecka för att diskutera effekterna av de insatser som har gjorts samt hur de ska gå vidare. Rektorn uppger vidare att ett exempel på insatser som har gett effekt är arbetet i en klass där lärare och resursperson arbetat med klassrumsstrukturer och instruktioner i en klass med stora behov.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla skolenhetens uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat.

Skolinspektionens bedömning är att skolans uppföljning och analys av kunskapsresultaten är begränsat. Granskningen visar att skolans kunskapsresultat visserligen till viss del följs upp och analyseras, men samtidigt framgår att detta främst görs i ämnena svenska, engelska och matematik och att den analys som görs inte fördjupas och problematiseras.

Av 4 kap. 4 § skollagen framgår att rektorn ansvarar för att på skolenhetsnivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98, s. 26) framgår att rektorn bör sammanställa resultat och se till att det finns underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkar måluppfyllelsen. Vidare framgår (s. 31-32) att rektorn tillsammans med personalen och utifrån uppföljningen bör analysera vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen. Rektorn bör även analysera om orsakerna framgår tydligt eller om ytterligare uppföljning eller utvärdering behöver genomföras. Det är viktigt att rektorn analyserar och bedömer enhetens samlade resultat och utvecklingsbehov på såväl grupp-, klass- som enhetsnivå. Analyser av elevernas kunskapsresultat är en grundförutsättning inför prioriteringen av åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Skolinspektionen rekommenderar därmed att rektorn gör en bredare uppföljning av skolenhetens kunskapsresultat så att den omfattar alla ämnen och årskurser samt pojkars och flickors resultat. Tillsammans med lärarna behöver rektorn därefter analysera vad i verksamheten som påverkar och orsakar resultat och måluppfyllelse. Analysen bör ske på såväl grupp- som enhetsnivå och kan till exempel handla om hur undervisningens genomförande påverkar kunskapsresultaten. Med ett bredare underlag och en fördjupad analys får rektorn ett bättre underlag att utgå ifrån när beslut om utvecklingsåtgärder ska fattas.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att undervisningen är målfokuserad, strukturerad och varierad. Den innehåller ett aktivt lärarstöd som motiverar eleverna och utmanar dem utifrån deras individuella behov och förutsättningar. Det förekommer naturliga inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och lärarna visar att de har höga förväntningar på eleverna. Lärarna möjliggör för eleverna att medverka i planering och utvärdering av undervisningen samt ger eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande.

Målfokus, struktur, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är målfokuserad, strukturerad, varierad samt omfattar ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår olika exempel på hur lärarna planerar sin undervisning utifrån läroplanens syfte och centrala innehåll. Lärare uppger att det till exempel i samhälls- och naturorienterande ämnen finns ett treårshjul som utgår från det centrala innehåll, och att det används i planeringen av undervisningen i de åldersblandade grupperna för att säkerställa att det finns en progression mellan årskurserna. Av intervjuer med elever framgår att lärarna presenterar syfte och mål när nya arbetsområden inleds. Vidare uppger eleverna att det är tydligt för dem vad de ska göra under lektionerna och de vet varför de ska lära sig saker i olika ämnen. Det framgår också av intervjuer med elever och av lektionsobservationer att skoldagen och lektionerna har en tydlig struktur. Exempelvis finns dagens schema med bildstöd på tavlan i varje klassrum och elever uppger att lärarna alltid startar lektionerna med en genomgång av lektionens innehåll. Härutöver framgår av intervjuer med lärare, elever samt observationer att undervisningen varierar både vad gäller arbetsformer och arbetssätt. Elever uppger att de till exempel redovisar arbetsområden genom att spela in en podcast och lärarna varierar om de arbetar enskilt, i par eller i grupp. Vidare uppger lärare att lektionerna varierar genom läromedel, film och radioprogram samt att uppgifter också varierar genom

användandet av både skriftliga och muntliga uppgifter. Under lektionsobservationer framgår att lektionerna varierar med olika moment såsom genomgång, filmvisning, samtal och tyst läsning. Av lektionsobservationer och intervjuer med lärare och elever framgår vidare att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Något som nämns av båda intervjugrupperna är hjälpbordet som är centralt placerat i klassrummet och dit eleverna kan gå för att få hjälp av den undervisande läraren. Elever uppger att de får det stöd och den hjälp som de behöver. Lektionsobservationer visar även att eleverna får ett aktivt lärarstöd för att komma igång med arbetsuppgifter samt bibehålla sitt engagemang.

Motivation och anpassningar

Det förekommer naturliga inslag i klassrummet som stärker elevernas självförtroende och motivation. Av lektionsobservationer framgår att lärarna ger eleverna återkoppling i undervisningen. De vägleder även eleverna till ett lärande och berömmar deras insatser. Vid intervju med lärare framgår att lärarna motiverar eleverna genom att använda sig av moment och arbetssätt i undervisningen som eleverna har uttryckt är lustfyllda. Lärarna varierar även arbetssätten för att skapa motivation. Av intervjuer med elever framgår att lärarna låter dem arbeta med uppgifter som är intressanta, till exempel månlandningen. Det framgår också att de får redovisa sina kunskaper på olika sätt, samt att de kan få belöningar när de har arbetat bra. Vidare framgår av intervjuer med lärare och elever att lärarna signalerar höga förväntningar på eleverna. Elever framhåller att lärarna visar dem att de tror på dem till exempel genom att visa dem hur de kan lösa uppgifter på olika sätt. Lärare ger exempel på att de ofta arbetar med en målbild och uttrycker en förväntan att varje elev ska nå målet samt att de pratar med eleverna om vad de redan kan, vart de ska och hur de ska nå dit.

Granskningen visar vidare att undervisningens innehåll och arbetssätt är anpassat till aktuell elevgrupp så att alla elever stimuleras och utmanas i sitt lärande. Av intervju med rektorn, lärare samt lektionsobservationer framgår att arbetet med tillgängliga lärmiljöer med till exempel hjälpbord och elevernas placering har en central roll i undervisningen och har lett till en bättre struktur för både de elever med stora behov och för de elever som behöver utmaningar. Lärare uppger att de också anpassar svårighetsgraden eftersom de i några ämnen undervisar åldersblandade grupper. Eleverna får till exempel anpassade läromedel och bedömningsuppgifter. Eleverna ges även möjlighet att lyssna på texter, använda checklistor samt digitala verktyg för att nå så långt som möjligt i sitt lärande. Av intervjuer med lärare och elever framgår också att undervisningen anpassas även för de elever som kommit längre i sin

kunskapsutveckling genom användandet av digitala läromedel och mer utmanande arbetsmaterial.

Elevernas delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

I undervisningen förekommer uppgifter där eleverna får möjlighet att diskutera och reflektera utan ett på förhand givet svar. Av lektionsobservationer i samhällsorienterande ämnen framgår att eleverna får ta ställning i frågor om media- och informationsteknik. Eleverna ges frågeställningar där ett ställningstagande och en egen reflektion krävs. Av intervju med elever framgår att de i ämnet svenska läser texter och att de sedan får berätta vad de tycker, tänker eller tror om något som de har läst. Elever framhåller att lärarna säger att de inte gör något om de svarar fel på frågor. Vidare framgår av intervju med lärare att eleverna både får ta ansvar för sitt eget lärande samt reflektera över det utifrån ålder och mognad. Lärarna använder sig till exempel av stödstrukturer i ämnet svenska som eleverna ska följa samt för samtal med eleverna hur de ska använda lektionstiden på ett effektivt sätt och hur de lär sig bäst. Även elever uppger att de ibland får träna på att lösa till exempel matematikuppgifter på olika sätt.

Lärarna möjliggör för eleverna att medverka i planering och utvärdering av undervisningen. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att eleverna är delaktiga i undervisningen genom att välja arbetssätt, hur ett arbetsområde ska redovisas och hur eleverna ska visa sina kunskaper. Eleverna kan till exempel få inflytande över ett arbetsområdes upplägg genom att tillsammans med lärarna titta på det i förväg för att kunna komma med tankar och åsikter. Av elevintervjuer framgår att de ibland kan få säga vad de vill arbeta med under lektionerna samt hur de vill bli examinerade. Det framgår också av intervjuer med lärare och elever samt av lektionsobservationer att lärarna använder olika metoder för att utvärdera undervisningen. Ett vanligt förekommande sätt i de yngre åldrarna är att lärarna använder sig av olika muntliga utvärderingar till exempel metoden tummen upp eller ner. Bland de äldre eleverna används korta utvärderingar i slutet av lektionen där eleverna berättar vad de har lärt sig under lektionen men även hur lektionen har varit. Lärare uppger att även skriftliga utvärderingar efter ett arbetsområde förekommer. Lärare framhåller att utvärderingarna används i planeringen av undervisningen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att Björsäter skola bedriver ett medvetet arbete för att skapa trygghet och studiero på skolan. Elevernas upplevelse av trygghet och studiero följs upp kontinuerligt och rektorn och personalen vidtar insatser utifrån resultaten. Eleverna görs också delaktiga i skolans arbete för trygghet och studiero.

Trygghet

Det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan. Av inkommen information och intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsans personal framgår att tryggheten följs upp i trygghetsgruppens elevenkäter två gånger per läsår samt genom en hälsoenkät i årskurs 4. Även trygghetsvandringar genomförs i syfte att kartlägga eventuellt otrygga platser i skolmiljön. Enkäterna och resultaten från trygghetsvandringarna sammanställs och diskuteras i arbetslagen, med eleverna samt vårdnadshavare. Insatser genomförs utifrån diskussioner och den analys som görs. Exempelvis har skolan förstärkt personalbemanningen på otrygga platser såsom i kapprummet vid matsalen och i omklädningsrummen i anslutning till idrottshallen. Rektorn uppger att resultatet av trygghetsenkäten även används som utgångspunkt i arbetet med planen mot kränkande behandling. Vidare visar granskningen att ett främjande och förebyggande trygghetsarbete bedrivs. Vid intervju med lärare framgår att skolenheten arbetar förebyggande genom att ha synliga vuxna under rasterna, styrda rastaktiviteter, gemensamma regler för skolan samt fadderdagar. Samtliga intervjugrupper och Skolinspektionens skolenkät genomförd med lärare och elever vårterminen 2023 ger en samstämmig bild av att eleverna känner sig trygga på Björsäter skola.

Studiero

Det finns ett samlat arbete på skolan för att skapa och bibehålla studiero, och eleverna är delaktiga i det arbetet. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsans personal framgår att elevernas upplevelse av studieron undersöks i den trygghetsenkät som nämnts tidigare samt även i de hälsosamtal som skolsköterskan genomför med årskurs 4. Härutöver uppger elevhälsans personal att studiero även diskuteras under kartläggningsmöten och lärarna har också möjlighet att anmäla ärenden relaterade till bristande studiero till elevhälsoteamet. Vidare framgår av intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsans personal att insatser görs utifrån enkätresultat och behov som framkommer vid elevhälsoteamets möten. Exempelvis finns det elevgrupper där ett arbete har pågått och till viss del pågår för att öka studieron. I en grupp har till exempel ett värdegrundsarbete, som har letts av lärare och kurator tillsammans, genomförts och i en annan grupp har specialpedagogen gjort observationer för att kunna sätta in rätt åtgärder.

Granskningen visar också att ett förebyggande och främjande arbete pågår för att bibehålla studiero. Av intervjuer med rektorn och representanter ur elevhälsan framgår att den implementerade undervisnings- och inredningsmodellen i syfte att skapa en tillgänglig lärmiljö för eleverna skapar studiero. Det handlar till exempel om att eleverna har fasta platser i klassrummet, att det finns möjlighet till avskärmning samt att alla klassrum är utrustade med ljudutjämningsystem. Av intervjuer med lärare och elever framgår att det finns ordnings- och klassrumsregler som eleverna får vara med att påverka. Andra metoder som används för att upprätthålla studiero är till exempel trafikljus för att synliggöra när det ska vara helt tyst eller när samtal med låg röstvolym tillåts, lugn musik samt samtal om vad studiero är och att de ska ha respekt för varandra. Av intervjuer med elever samt lektionsobservationer framgår att det som regel råder studiero i klasser och undervisningsgrupper.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömningar och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn till viss del analyserar eventuella skillnader i lärarnas bedömningar och betyg men begränsar analysen till ett fåtal ämnen. Vidare visar granskningen att rektorn för diskussioner med berörda lärare där skillnader identifieras. I de fall rektorn har identifierat avvikelser i lärarnas bedömningar och betygssättning saknas dock en fördjupad analys av orsaker till dessa avvikelser. Av granskningen framgår vidare att rektorn till viss del ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg samt att det skiljer sig mellan lärarna i vilken utsträckning bedömnings- och betygsfrågor diskuteras.

Analys av lärarnas bedömningar och betygssättning

Rektorn analyserar till viss eventuella skillnader i lärarnas bedömningar och betygssättning. Av intervju med rektorn framgår att analys av eventuella skillnader i betyg mellan olika ämnen sker på förvaltningsnivå där olika skolenheter jämförs med varandra, främst med avseende på resultat på nationella prov i årskurserna 3 och 6. Vidare framgår att rektorn på skolenhetsnivå främst analyserar eventuella avvikelser i ämnena svenska, engelska och matematik. Rektorn uppger att hen har identifierat avvikelser i dessa ämnen. Av inkommen information framgår exempelvis att elevernas terminsbetyg i årskurs 6 generellt sett är låga och att eleverna inte når de högre betygsstegen. Rektorn uppger att det kan bero på att flera lärare är kopplade till samma elevgrupp och att betygssättningen vid lärarnas sambedömning tenderar att bli mer restriktiv samt att lärarna fokuserar på att eleverna ska nå kunskapsmålen och inte de högre betygsstegen. Vidare uppger rektorn att det finns ämnen där elevers terminsbetyg på Björsäter skola avviker i förhållande till andra skolor i kommunen. Rektorn uppger att detta har diskuterats tillsammans med lärarna men att en närmare analys inte har gjorts.

Av intervju med lärare framgår vidare att lärarna vid några arbetslagsträffar har analyserat och jämfört resultaten på nationella proven och terminsbetygen i årskurs 6. Lärare uppger att rektorn ibland är med vid dessa tillfällen. Både rektorn och lärarna har noterat avvikelser i ett ämne avseende resultat på nationellt prov i förhållande till terminsbetyg. I det fallet har rektorn haft samtal med berörd lärare. Intervjuade uppger i övrigt att de inte identifierat några avvikelser mellan resultat på nationella prov och terminsbetyg relaterat till kön.

Kvalitetssäkring av bedömningar och betyg

Rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning. Av intervju med rektorn framgår att det finns samarbetstid varje vecka där lärarna vid behov kan välja att arbeta med bedömning och betygssättning. Vidare framgår att det avsätts några arbetslagsträffar både på höst- och vårtermin inför betygssättningen för att diskutera bedömning och betygssättning. Det framgår dock av

intervjuer med rektorn och lärare att det varierar om lärarna verkligen använder avsatt tid till detta. Rektorn uppger exempelvis att hen inte styr innehållet vid dessa arbetslagsträffar och lärare uppger att de själva väljer om de ska samarbeta kring bedömning och betygssättning. Vidare uppger lärare att regelbundna diskussioner kring betygskriterierna samt hur de ska tolkas inte genomförs. Härutöver uppger rektorn att hen behöver vara mer involverad i vissa ämnens ämnesträffar där till exempel tolkning av betygskriterier diskuteras.

Granskningen visar vidare att rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Av intervjuer med rektorn och lärare samt av inkommen information framgår att nationella ämnesprov i årskurs 3 och 6 avidentifieras och bedöms gemensamt av lärare i kommunen. Sambedömning sker även vid andra tillfällen, exempelvis vid ämnesintegrerat arbete. Dock framgår av intervjuer med såväl rektorn som lärare att sambedömning i övrigt sker i begränsad utsträckning. Vidare framgår att lärarna använder Skolverkets bedömningsportal och de nationella bedömningsstöden i sitt likvärdighetsarbete.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver fördjupa analysen av eventuella skillnader i lärarnas bedömningar och betygssättning samt utveckla arbetet med att skapa förutsättningar för lärarna att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg.

Skolinspektionen bedömer att rektorn bara till viss del analyserar eventuella avvikelser i lärarnas bedömningar och betyg. Granskningen visar att analysen är begränsad till ett fåtal ämnen och årskurser, och i de fall avvikelser förekommer sker ingen fördjupad analys av orsakerna till dem. Vidare bedömer Skolinspektionen att rektorn inte ger lärarna tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Granskningen visar att rektorn visserligen ger lärarna tid att arbeta med kvalitetssäkring, men att rektorn inte styr lärarna i detta arbete och att lärarna därmed inte utnyttjar tiden i särskilt stor utsträckning.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas. Vidare anges i 3 kap. 14 § skollagen att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Av Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning (SKOLFS 2022:417 s. 46) framgår att rektorn tillsammans med lärarna bör följa upp betyg inom

skolenheten så att det vid behov blir möjligt att sätta in insatser som skapar förutsättningar för mer rättvisande och likvärdiga betyg. Rektorn bör även följa upp hur betyg och resultat från nationella prov förhåller sig till varandra inom skolenheten och analysera avvikelser. Vidare framgår (s. 48) att rektorn har ett särskilt ansvar för att främja en rättssäker betygssättning. Det är därför centralt att rektorn följer upp betygen och betygssättningen på skolenheten. Detta är en del av det systematiska kvalitetsarbete som rektorn leder. Det är också viktigt att skolenheten har rutiner för att analysera betyg och nationella provbetyg för att säkerställa att betygen är så rättvisande som möjligt och att resultaten från de nationella proven särskilt har beaktats. Om det kommer fram att det finns avvikelser mellan betyg och provbetyg är det av vikt att rektorn följer upp vad avvikelserna kan bero på och om de är motiverade eller inte. Rektorn kan då behöva få mer information från lärarna om orsakerna till avvikelserna.

Av Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning (SKOLFS 2022:417 s. 18) framgår att rektorn bör skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Dessutom framgår (s. 23-24) att rektorn har en central roll för lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. För att sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper vid tiden för betygssättning behöver lärare ges förutsättningar att tillsammans med kollegor diskutera hur de kan analysera och värdera elevernas kunskaper, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn fördjupar sin analys av lärarnas bedömningar och betygssättning så att den omfattar samtliga lärare, ämnen och årskurser. I de fall rektorn identifierar avvikelser i lärarnas bedömningar och betyg bör rektorn även analysera orsakerna till dessa. Vidare rekommenderas rektorn att skapa förutsättningar för alla lärare att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning i samtliga ämnen. Rektorn kan exempelvis tydliggöra att lärarna ska använda viss avsatt tid till arbete med bedömning och betygssättning. Vidare bör rektorn aktivt styra innehållet vid dessa tillfällen samt följa upp det arbete som sker.

På Skolinspektionens vägnar

X Tobias Thorén

Beslutsfattare
Signerat av: Tobias Thorén

X Helena Forsberg

Föredragande
Signerat av: Helena Forsberg

I handläggningen av ärendet har även utredaren Cecilia Johansson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 7 lektionsobservationer.
- 2 gruppintervjuer med elever.
- 1 gruppintervju med lärare.
- 1 gruppintervju med skolans elevhälsa.
- 1 intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 10-11 oktober 2023. Besöket genomfördes av utredarna Helena Forsberg och Cecilia Johansson.

Björsäter skola i Åtvidabergs kommun är en grundskola med årskurserna F-6. Även fritidshem finns vid skolenheten. Förskoleklass och fritidshem omfattas emellertid inte av den här granskningen. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök hade skolenheten 78 elever. Björsäter skola leds av en rektor.